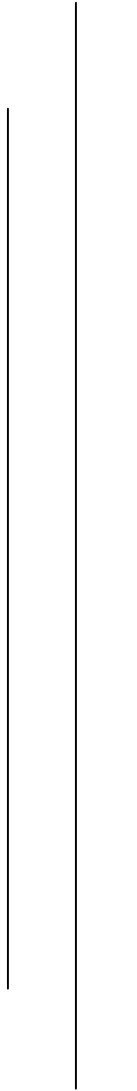

0hfhtkqkfk(a tyf lj Qlo ; :yfsf]lj Qlo lj j /)f k\$fzg ug{
; xdl t k|fg ug{tyf nfefz :j Ls[ug}; DaGwL sfo]j lw - 2069

g|fn /fi^«a|s
s|b|o sfofno
j fnj f^f/

k|tfj gflM

बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ४६ को उपदफा (२) अनुसार इजाजतपत्र प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाले लाभांश घोषणा तथा वितरण गर्न यस बैंकको स्वीकृति लिनु पर्ने तथा यस बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशनको निर्देशन नं. ४ अनुसार वार्षिक साधारण सभामा पेश गर्ने वार्षिक हिसाब सार्वजनिक गर्न यस बैंकको सहमति लिनुपर्ने व्यवस्था बमोजिम आवश्यक स्वीकृति/सहमती प्रदान गर्दा अपनाइने प्रकृत्यामा एकरूपता कायम गर्न नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ११० को उपदफा (३) बमोजिम नेपाल राष्ट्र बैंकका गर्भनरबाट यो कार्यविधि बनाई लागू गरिएको छ ।

v)* -s_

Ij Qlo Ij j /)f k\$flzt ug{; xdtL k\$fg ug}; Da6wl

इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाले आफ्नो वार्षिक हिसाबलाई संचालक समितिमा अभिलेख र संचालकहरुको दस्तखत हुनु अगावै प्रारम्भिक रूपमा छलफलको लागि सम्बन्धित सुपरिवेक्षण विभागमा पेश गर्दा देहायका विषयहरु समेतका आधारमा वित्तीय विवरणमा संशोधन गर्नुपर्ने अवस्था देखिएमा संस्थाका प्रतिनिधिहरूसंग छलफल गरी संशोधनको लागि सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई जानकारी गराइनेछ ।

तर “ख”, “ग” र “घ” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाको हकमा त्यस्तो हिसाब प्रारम्भिक रूपमा पेश गर्न अनिवार्य हुने छैन ।

- (१) लेखापरीक्षकको प्रारम्भिक प्रतिवेदन र सो उपर व्यवस्थापनको जवाफ, स्थलगत निरीक्षण प्रतिवेदन लगायत उपलब्ध आधिकारीक कागजातको आधारमा अपरिष्कृत वित्तीय विवरणमा आवश्यक समायोजन गराउने ।
- (२) राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा लगानी गरिएको परियोजना कर्जाको हकमा यस बैंकको पूर्व स्वीकृति लिएर मात्र कर्जाको ग्रेस अवधिमा पाकेको व्याजलाई पुँजीकरण गरी आम्दानी जनाउन पाउने ।
- (३) २०६९ आषाढ मसान्तमा प्राप्त हुनुपर्ने कर्जाको व्याजको हकमा २०६९ श्रावण मसान्तसम्म र आ.व. २०६९/०७० देखि वर्षान्तपछिको श्रावण १५ गतेसम्म प्राप्त भएको अवस्थामा आम्दानी जनाउन सक्ने र सो कारणले नाफा नोक्सानमा परेको असर सहितको घोषणा Note to account मा गर्न लगाउने ।
- (४) यस बैंकबाट कारवाहीमा परेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाका संस्थापक, संचालक, पदाधिकारी वा सम्बद्ध व्यक्ति, तथा त्यस्तो व्यक्तिको वित्तीय स्वार्थ भएको संस्था, फर्म वा कम्पनीलाई प्रवाह भएको कर्जालाई खराब वर्गमा वर्गीकरण गरी शत प्रतिशत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
- (५) बैंक तथा वित्तीय संस्थाले अन्य संगठित संस्थामा निर्देशन नं. ८ को सीमाभित्र रही गरेको लगानीमा शत प्रतिशत लगानी समायोजन कोष खडा गरेमा २ प्रतिशत थप लगानी समायोजन कोषको विनियोजन गर्न अनिवार्य नहुने ।
- (६) स्थगन कर (Deferred Tax) गणना गर्दा सृजना भएको स्थगन कर सम्पत्ति रकमलाई नाफा नोक्सान बाँडफाँड हिसाबबाट विनियोजन गरि स्थगन कर जगेडा कोषमा रकमान्तर गर्नु पर्ने र सो कोषको रकम स्थगन कर बाहेक अन्य प्रयोजनका लागि प्रयोग गर्न नपाईने । स्थगन कर दायित्व सृजना भएको हकमा वासलातको अन्य दायित्व शीर्षक अन्तर्गत रहेको स्थगन कर दायित्व शीर्षकमा देखाउनु पर्ने ।

- (७) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले सालतमामीमा मौज्दातमा रहेको विदेशी मुद्राको पुनरमूल्याङ्कन गर्दा खुद नोक्सान भएमा नाफा नोक्सान हिसावमा खर्च जनाउनु पर्ने र खुद नाफा भएमा सोलाई नाफा-नोक्सान हिसावमा आम्दानी जनाई उक्त नाफाको कम्तीमा २५ प्रतिशत रकम नाफा-नोक्सान बाँडफाँड हिसाव मार्फत् सटही घटबढ कोष हिसावमा विनियोजित गर्नु पर्ने ।
- (८) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु एक आपसमा गाभ्दा/गाभिदा शेयर मूल्य अनुपात कायम गर्ने क्रममा फरक हुन आएको बचत रकम नाफा नोक्सान खातामा जनाउन पाइने तर त्यस्तो रकमबाट कर्मचारीलाई बोनश वितरण गर्न नपाइने र बाँकी सम्पूर्ण बचत रकम पुँजीगत जगेडा कोषमा रकमान्तर गर्नु पर्ने ।

v) * -v_

nfefz :j ls[t ; Da6wl

वित्तीय प्रणालीमा जोखिमको मात्रा बढ्दै गई भविष्यमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले नोक्सानी व्यहोर्नु पर्ने संभावना रहने, कतिपय बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको जोखिम मूल्याङ्कन एवम् जोखिम न्यूनीकरण, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली एवम् संस्थागत सुशासनको अवस्था सुदृढ भईनसकेको, तरलताको स्थिति सहज हुदा पनि पुँजीकोष पर्याप्त नरहेको कारणले कर्जा प्रवाह गर्ने क्षमता समेत प्रभावित हुने तथा कतिपय अवस्थामा कर्जा निरन्तर नवीकरण गरी कर्जा वर्गीकरण समेत प्रभावित हुनसक्ने हुँदा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको पुँजीलाई थप सवल गराई, संस्थालाई बढी सुदृढ गराउने गरी लाभांश स्वीकृत गर्ने प्रयोजनको लागि प्रचलित कानूनको अधिनमा रही देहाय अनुसार गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ :-

- (१) इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाले समानुपातिक हिसाबले चुक्ता पुँजी बृद्धि गरेको अवस्थामा मात्र नगद लाभांश घोषणा गर्न वा वितरण गर्न स्वीकृति दिने । तर यस व्यवस्थाले बोनस शेयर घोषणा र वितरण गर्ने गरी स्वीकृति दिन बाधा पुगेको नमानिने ।
- (२) इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाले बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ४६ को उपदफा (१) अनुसार निम्न अवस्था पुरा गरेमा मात्र नगद लाभांश तथा बोनस शेयर घोषणा गर्न वा वितरण गर्न स्वीकृति दिने :-
- (क) सम्पूर्ण प्रारम्भिक खर्च अपलेखन गरेको,
- (ख) संचित नोक्सानी नरहेको,
- (ग) तोकिएको न्युनतम पुँजीकोष कायम गरेको,
- (घ) जोखिम व्यहोर्ने कोषमा छुट्याउनु पर्ने रकम छुट्याएको,
- (घ) मुनाफाको २०% ले हुने रकम उक्त ऐनको दफा ४४ बमोजिम विनियोजन गरेको,
- (ङ) सर्वसाधारणलाई छुट्याइएको शेयर विक्री वितरण गरी माग रकम पुर्ण रुपमा चुक्ता भएको ।
- (३) शेयर प्रिमियम रकमबाट नगद लाभांश घोषणा गर्न वा वितरण गर्न स्वीकृति नदिने ।
- (४) इजाजतपत्रप्राप्त कुनै एक बैंक तथा वित्तीय संस्थाको संस्थापक शेयरमा लगानी गर्दा चुक्ता पुँजीको बढीमा १५ प्रतिशत र अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा चुक्ता पुँजीको बढीमा १ प्रतिशतसम्म मात्र लगानी गर्न सकिने विद्यमान व्यवस्था भन्दा बढी हुनेगरी संस्थापक शेयर धारण गर्ने संस्थापक शेयरधनीहरुलाई तोकिएको सीमा कायम नगरेसम्म प्रस्तावित नगद लाभांश तथा बोनस शेयर वितरण रोक्का राख्न लगाउने ।

तर, नेपाल सरकारको ५० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी स्वामित्व भएका वित्तीय क्षेत्रसंग सम्बन्धित कर्मचारी संचय कोष, नागरिक लगानी कोष र राष्ट्रिय बीमा संस्थानको हकमा यस बैंकको स्वीकृती लिई बढीमा २५ प्रतिशतको सीमा कायम हुने गरी एक भन्दा बढी बैंक तथा वित्तीय संस्थामा संस्थापक शेयर लगानी गर्न बाधा नपुग्ने । साथै, “घ” वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको हकमा बैंक तथा वित्तीय संस्था संस्थापना एवं वित्तीय कारोवार गर्ने इजाजतपत्र सम्बन्धी नीतिगत तथा प्रक्रियागत व्यवस्थामा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

(५) इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले अन्य इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा गरेको संस्थापक शेयर लगानी (Cross Holding) बिक्री नगरेको भएमा त्यस्तो संस्थाले पाउने नगद लाभांश तथा बोनस शेयर वितरण रोक्का राख्न लगाउने ।

(६) बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ बाहेक अन्य प्रचलित कानून बमोजिम वचत निक्षेप परिचालन तथा कर्जाको कारोवार गरिरहेका संस्थाहरूले इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाको संस्थापक शेयरमा गरेको लगानी बिक्री नगरेको भएमा त्यस्तो संस्थाले पाउने नगद लाभांश तथा बोनस शेयर वितरण गर्न रोक्का राख्न लगाउने ।

तर “घ” वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको हकमा यस अधि नै शेयर लिई कायम रहेको अवस्थामा यो व्यवस्था लागू हुने छैन ।

(७) सम्बन्धित आर्थिक वर्षको कुनै अवधिमा तोकिएको न्यूनतम पुँजीकोष कायम गर्न नसकेका इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई नगद लाभांश तथा बोनस शेयर घोषणा गर्न वा वितरण गर्न स्वीकृति नदिने । तर वाह्य लेखापरीक्षकबाट प्रमाणित वित्तीय विवरणबाट आर्थिक वर्षको अन्त्यमा तोकिएको न्यूनतम पुँजीकोष कायम भएको आधारमा स्वीकृत पुँजी योजना अनुसारको बोनस शेयर घोषणा वा वितरण गर्न स्वीकृती दिन बाधा नपर्ने ।

(८) आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिदेखि वार्षिक साधारण सभाको स्वीकृति लिने मितिसम्मको अवधिमा शिघ्र सुधारात्मक कारवाही कार्यान्वयन भई सो मितिसम्म फुकुवा नभएको अवस्थामा नगद लाभांश तथा बोनस शेयर घोषणा गर्न वा वितरण गर्न स्वीकृति नदिने ।

(९) Capital Adequacy Framework 2007 (Updated July, 2008) को वृंदा नं. १.४ अनुसार “क” वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले तोकिएको न्यूनतम पुँजीकोषमा कम्तिमा १ प्रतिशत buffer maintain गर्न उपयुक्त हुने हुँदा इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाले सुपरीवेक्षकीय समायोजन सहित कायम राख्नुपर्ने न्यूनतम पुँजीकोषमा थप १ प्रतिशत वा सो भन्दा बढी buffer कायम गरेको वा देहायको अवस्थामा मात्रै नगद लाभांश घोषणा गर्न वा वितरण गर्न स्वीकृति दिने ।

(क) “क” वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको हकमा पुँजीकोष ११ प्रतिशत वा सो भन्दा बढी रहेको,

(ख) “ख” र “ग” वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको हकमा पुँजीकोष १२ प्रतिशत वा सो भन्दा बढी रहेको ।

(ग) “घ” वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको हकमा पुँजीकोष ९ प्रतिशत वा सो भन्दा बढी रहेको ।

तर बोनस शेयर वितरण गर्दा कर प्रयोजनको लागि आवश्यक पर्ने रकम बराबर नगद लाभांश घोषणा गर्न वा वितरण गर्न स्वीकृति दिन बाधा नपर्ने ।

(१०) समस्याग्रस्त बैंक तथा वित्तीय संस्थामा गरेको अन्तर बैंक सापटी, निक्षेप, कर्जा वा अन्य दावीका लागि सुरक्षणमा राखिएको धितो बिक्री गर्न यस बैंकबाट बन्देज लगाएको अवस्थामा बन्देज लगाएको अवधिसम्मका लागि नोक्सानी व्यवस्था गर्न अनिवार्य नहुने तर त्यस्तो सापटी, निक्षेप, कर्जा वा अन्य दावी हिसाब मिलान नहुँदाका अवस्थामा नोक्सानी व्यवस्थामा लिएको छुट रकमबाट कर्मचारी बोनस खर्च, नगद लाभांश तथा बोनस शेयर वितरण गर्न रोक्का राख्न लगाउने ।